

Aankleden

Aankleden is niet moeilijk. Het lijkt een simpele handeling. Men opent de garderobekast, zoekt een aantal passende kledingstukken, trekt die aan en de dag kan beginnen. Het wordt al moeilijker als het gebouwen betreft. Een woonhuis is misschien nog het gemakkelijkst. Hoewel dat ook geen kwestie meer lijkt te zijn van je meubelen neerzetten, een kek behangje en iets leuks aan de muur. Interieurarchitecten en -stylistes proberen ons te laten geloven dat een huis niet toonbaar is als zij er niet over heen zijn geweest. Woonbladen staan vol met de resultaten van hun kunsten. Ik moet er niet aan denken om in zo'n huis te wonen. Elke dag zou ik het idee hebben een meubeltoonzaal binnen te stappen. Maar in woonprogramma's op televisie wordt ons ook voorgelouden dat een huis absoluut onverkooptbaar is als een styliste het niet heeft opgepept met hippe kussentjes, kleedjes en kleurtjes. Ik geloof er niet in. Het wakker alleen onzekerheid aan. Vertrouw op je eigen smaak. Je hoeft met je huis toch niet in een glanzend tijdschrift te zijn. Natuurlijk mag je je erdoor laten inspireren. Maar het moet jouw huis zijn en mag daardoor jouw signatuur hebben.

Openbare gebouwen vind ik een totaal ander verhaal. Dat is niemands persoonlijke huis. Aan de andere kant moet iedereen zich er thuis voelen. Ik heb er de laatste tijd eens opgelet in de theaters waar ik kwam. Ik kom daar graag en beschouw ze soms als mijn tweede huis. Maar wat een verschil in aankleding. Het ene theater is het andere niet. Uit nieuwsgierigheid ging ik onlangs naar het DeLaMar Theater in Amsterdam. Nieuwsgierig naar de openingsvoorstelling 'La Cage aux Folles', nieuwsgierig naar het door Joop van den Ende neergezette gebouw, maar ook nieuwsgierig naar de aankleding van het theater aan de Marnixstraat.

Ik werd niet teleurgesteld. De musical was vermakelijk en het theater verraste onder meer door de enorme foyerruimtes. Het meest getroffen werd ik echter door de collectie fotografie die Joop en Janine van den Ende een plek aan de muren hebben gegeven. Ze hebben niet zomaar lukraak wat foto's gekocht en opgehangen. Heel gericht hebben ze opdrachten verstrekt aan vijf voor-aanstaande fotografen. Zo maakte de uit Alphen aan den Rijn afkomstige fotograaf Kees Breukel portretten van 24 acteurs en actrices die in het eerste seizoen in het DeLaMar te zien zijn. Genade-loos zat hij ze op de huid. Elke rimpeltje is te zien. Maar het meest onder de indruk was ik van de foto's van Erwin Olaf. Sommige mensen gruwen van zijn geïsoleerde fotografie. Ik ben er juist van gecharmeerd. Zeker in de entourage van een theater, de plek waar in feite

niet anders gebeurt dan het onsceneren van de werkelijkheid. Olaf zette acht tafereel uit wereldberoemde toneelstukken in scène en liet bekende Nederlandse acteurs figureren. Een van de foto's schoot hij in de weelderige ambiance van de Leidse Schouwburg. Dat is trouwens een van de weinige theaters in de Leidse regio die ook iets aan kunstzinnige wandversiering doet. Boven de trap hangt een mooi gekalligrafeerd gedicht van Remco Campert, getiteld 'Theater'. En in de foyer op de eerste verdieping 'De Leidse Nachtwacht' van Peter Willemse natuurlijk. Daarop staat een groot aantal Leidse prominenten afgebeeld. Ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van de schouwburg werd het schilderij vijf jaar geleden nog aangepast. Aad van der Luit kreeg er een plek op. De Stadsgehoorzaal en het LAKtheater komen niet veel verder dan wat affiches aan de muur van aankomende optredens. Verrassend genoeg komt het Alphenense theater Castellum nog het meest artistiek uit de hoek. Het theater is een fotocollectie aan het opbouwen en was daar zelfs eerder mee dan het DeLaMar. Sinds de opening vijf jaar geleden worden er jaarlijks vier foto's gemaakt van artiesten die in Castellum optreden. Ze gaan steeds met een Alphenaar op de foto. Dat kan een grote fan zijn, zoals bijvoorbeeld met Frans Bauer gebeurde. Komende week staat er een fotoshoot gepland met Kim Lian van der Meij. Zij speelt de hoofdrol in de musical 'Legally blonde' en dus is Castellum nu op zoek naar een slim blonde met een hondje. Er zijn al zeventien aanmeldingen binnen, waarvan één mannelijke kandidaat. Zo groeit de collectie steeds groter: Jochem Myjer, Plien & Bianca, Claudia de Breijl, Hans Kloot, Pierre Boksa etc. etc. De foto's hangen in de foyers, gangen en het café. Bij gebrek aan musea en galeries heeft het theater straks de grootste kunstcollectie van Alphen.

THEO DE WIT



Reageren: t.de.wit@hdcmedia.nl

Jan Steen woonde in Leiden op de Langebrug

DOOR AD VAN KAAM
LEIDEN - Op de Langebrug herinnert alleen nog een plaquette aan hem.

Hier woonde en werkte JAN STEEN 1626 - 1667

De steen is ingemetseld boven de Gekroonde Liefdespoort, een smalle steeg die vanaf de Langebrug naar een hofje voert

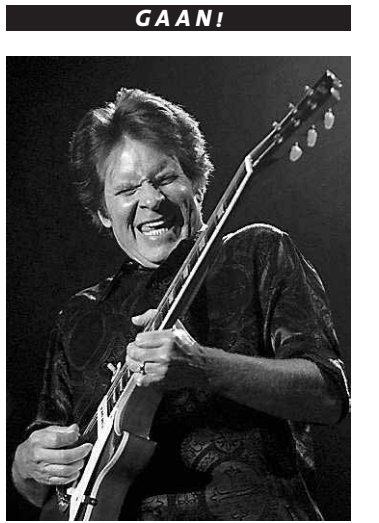
waar rond 1900 de dichter J.C. Bloem nog een paar jaar woonde. Van de kroeg van vader Havick Steen is vandaag de dag geen spoor meer terug te vinden. Net zo min als van het atelier van diens zoon Jan. Een stuk verderop op de Langebrug, op de hoek van de Schoolstraat, woonde in die tijd nog een andere belangrijke schilder, Jan van Goyen. Hij is nu wereldberoemd vanwege

zijn landschappen (*Gezicht op Leiden* hangt in De Lakenhal), hij was toen de schoonvader van Jan Steen. Die hem qua bekendheid later overigens nog ruim zou overtreffen. De Langebrug was blijkbaar een inspirerend grachtje (later is het helemaal overkluisd) om aan te wonen voor kunstenaars. Ook Jacob van Swanenburgh hield er domicilie. Gerede kans dus dat Rembrandt heel regel-

matig de Langegracht aandeed, want bij Van Swanenburgh kreeg de allerberoemdste uit Leidens schier onuitputtelijke bron van schilders zijn eerste lessen. De schilderijen van Jan Steen hangen in alle grote musea van de wereld, zoals de bruiklenen op de expositie in het Mauritshuis ook aantonen. Dat een profet in eigen omgeving niet altijd wordt geëerd, zoals het

gezegde gaat, blijkt ook hier weer eens. Leiden heeft wel een Steenstraat, maar die is niet naar Jan genoemd. De grote Jan Steen heeft alleen een plaquette. En om die in zijn stad te vinden moet je nog goed zoeken ook.

Leven in de brouwerij - van 3 maart tot en met 13 juni. Mauritshuis, Korte Vijverberg 8 Den Haag. Openingstijden: di / za 10-17 uur, zondag 11-17 uur.



John Fogerty. FOTO ANP

Geluid van CCR klinkt door tot in Katwijk

■ In de jaren zeventig scoorde John Fogerty (archieffoto) met zijn band Creedence Clearwater Revival een ongekende serie hits die ook vandaag de dag nog iedereen met een beetje hart voor popmuziek wel kan meezingen. Nummers als Proud Mary, Have You Ever Seen the Rain en Bad Moon Rising klinken zaterdag in het Katwijkse Tripodia waar The Fortunates Sons onder leiding van zanger Thomas Eppink een eerbetoon brengen aan de meester. Daarnaast zet Bosstima de bij leven legendarische zanger Bruce Springsteen in het zonnetje. Hard meezingen dus met twee van die toppers. Vanaf 21 uur. Kaarten in de voorverkoop kosten 14 euro.

■ Jazz in Voorhout met Sebastian van Bavel en het Remi Troost Trio. Zaterdag in café-restaurant Boerhaave aan de Herenstraat 57. Vanaf 22.30 uur, entree 5 euro.

■ Jazz in Sassenheim met The Echoes of Swing. Zaterdag in partycentrum De Oude Tol aan de Hoofdstraat 47. Aanvang 20 uur, entree 12,50 euro.

■ I Love 071 heet het feest dat - met een knipoog naar het kengetal van Leiden - morgen zal losbarsten in Danssalon In Casa aan de Lammermarkt. 071 staat voor passie, gezelligheid, liefde en saamhorigheid, zo luidt het affiche waarop verder de namen voorkomen van lokale artiesten als Posh-E, Miguel Parch, Dawson Reeves, Jorrit Gravenkamp en Dan Miller. Aanvang 23 uur, entree 5 euro.

■ In de vestiging Oegstgeest van de Bibliotheek Bollenstreek is werk te zien van de cursisten kalligrafie van K&O die onder leiding van Adrienne Koevoets werkten aan het project 'Nacht'. De bib is gevestigd aan de Lange Voort 2T en is geopend van maandag tot vrijdag van 14-20 uur en op zaterdag van 10-13 uur.

Mauritshuis toont de geschilderde 'spreekwoorden' van Jan Steen

Leven in de brouwerij

DOOR AD VAN KAAM
LEIDEN - Gabriël Metsu in het Rijksmuseum, Lucas van Leyden in De Lakenhal en Jan Steen in het Mauritshuis. Drie grote tentoonstellingen van drie grote Hollandse Meesters op zo'n beetje hetzelfde moment. Er is ook nog een bindende factor: ze komen alle drie uit Leiden.

Dat het Mauritshuis vanaf 3 maart kiest voor Jan Steen ligt een beetje voor de hand. Het museum beschikt zelf al over een uitgebreide verzameling van veertien schilderijen van deze topschilder uit de Gouden Eeuw.

Herstel, vijftien, want een maand voor de opening presenteerde het Mauritshuis eerder deze week 'toevallig' nog een nieuwe aanwinst. 'Mozes en de kroon van de farao' heet het doek dat Steen rond 1670 schilderde. Het voorziet in een lacune, want het museum had nog geen historiestuk van de schilder in huis.

Leven in de brouwerij heet de expositie en die uitdrukking is in alle opzichten van toepassing op Jan Steen, schilder van amuseante en volkse tafereel. Op zijn doeken zie je rondhollende kinderen en bandeloze volwassenen die stevast het slechte voorbeeld geven. Ze zijn zo kenmerkend voor zijn stijl dat een huishouden van Jan Steen in het Nederlands taalgebruik staat voor een chaos en bende. Ook het gezegde leven in de brouwerij hebben we aan hem te danken. Het is ontleend aan een anekdote uit de 18de eeuw. Jan Steen, die ook een brouwerij bestierde, zou zijn bedrijf hebben laten verslonzen, waarop Steens' vrouw hem aanspoorde de boel levendig te houden. Steen kocht daarop wat eenden die hij in de brouwerij liet



Jan Steen - Soo voer gesongen, soo na gepepen en detail van Het Oesterestertje. FOTO'S MAURITSHUIS

zwemmen. Toen Steens vrouw binnenkwam en de rondvliegende vogels zag, zei Steen: 'Is het nou niet levendig in de brouwerij?'

Als geen ander dreef Steen op zijn schilderijen de spot met menselijke zwakheden en on-

deugden. Geschilderde spreekwoorden. Ter lering ende vermaeck. Zo laat de voorstelling *Soo voer gesongen, soo na gepepen* duidelijk zien dat volwassenen aan kinderen het goede voorbeeld zouden moeten geven - want slecht voor-

beeld doet slecht volgen. Steen had ook een voorliefde voor ondeugende tafereeltjes. Vaak schilderde hij jonge vrouwen die op allerlei manieren met liefde of erotiek te maken hebben. Minzieke meisjes die smachten naar hun geliefde.

Bedrieglijke dames die hun verblinde aanbidders beduvelen. Dronken vrouwen die de goede zeden niet meer in acht nemen. Of verleidelijke dames waarop hij het licht laat vallen. Zoals bijvoorbeeld bij het fraai geschilderde *Oesterestertje*.

Broeri - heel eigen



Broeri en haar schilderijen.

FOTO DICK HOGEWONING

zie ik je niet, slechts een contour." Donkere lijnen omsluiten de witte vlakken in het schilderwerk van Broeri. Volgens het duo heeft een bevriende kunstenaar haar huidige stijl prachtig samengevat. Hij merkte op dat Broeri niet meer hoeft te bewijzen dat ze kan schilderen en dat haar werk daarom steeds abstracter aandoet; het principe 'less is more', navolgend. Broeri: „Ooit schilderde ik met wilde streken en veel kleur. Ik maakte figuratieve portretten waarbij de verf echt van het doek spatte. Vervolgens ontstond rustiger werk met vrouwengezichten in pastelkleuren. De serie die bij Sidac

hangt is nog soberder en in grijs, en zwart-witte acrylverf gemaakt. Elk werk heeft een rood accent. Ik doe ongeveer drie dagen over een schilderij, met het denkwerk dat eraan voorafgaat erbij. Ik werk heel hard. Na het ontbijt ruim ik de boel op en ga ik naar mijn atelier. Daar vliegt de tijd. Voor ik het weet is het zeven uur." Als ze niet schildert, bladert ze ter inspiratie graag door kunstboeken van meesterschilders als: Schiele, Klimt en Matisse. De Leidse kunstenaars kreeg de bijnaam Broeri van haar vader. Na twee dochters hoopte die op een jongetje. De derde baby bleek een meisje, hij gaf haar de koosnaam Bro-

eri; toch nog een beetje jongensachtig. De opgegroede dochter - zelf moeder - kijkt uit naar haar tentoonstelling. „Beeldhouwer Jeroen Spijker zal de openingshandeling verrichten. Hij volgt mijn werk en noemt het 'heel eigen'; een groot compliment. Een expositie organiseren, gaat niet vanzelf. Je moet vervoer regelen en drank inkopen voor de vernissage. Toch doe ik dat graag. Ik wil mijn kunst aan iedereen laten zien."

Expo Broeri - vandaag (17-21 u), 5/2 en 6/2 (14-21 u) in Sidac Studio, Hogewoerd 77, Leiden. Info: www.broeri.nl

SABINE VAN DEN BERG

Nationale Art Deco Beurs Design in Den Haag

DOOR ANNEMIEK RUYGROK
DEN HAAG - Maar liefst honderd jaar kunst en design uit de periode 1880-1980 staat erom bekend dat alle voorwerpen aan een strenge controle worden onderworpen. Zo behoort de organisatie de eventuele kopers voor namaak. Niets mis met namaak, mits de prijs ernaar is, zegt de Belgische Tiny Esveld die als goeroe van Art Deco en Art Nouveau-vazen wordt beschouwd en daar een 'bijbel' over heeft geschreven. Zij komt naar de beurs met een Legras vaas met zonnebloemen, gemaakt in Frankrijk rond 1900 en gesigneerd Legras Saint Denis. Tot nu toe is er geen ander exemplaar van bekend.

„Om een namaak te herkennen, moet je honderden vazen per jaar vastpakken en dag en nacht met deze materie bezig zijn", aldus Esveld. „Gallé, Daum en Schneider, allemaal worden zij nagemaakt en dat al jaren lang. Google 'valse Gallés' en vele websites uit Roemenië en China komen met aanbiedingen." Het is dus oppassen geblazen, maar tijdens de Nationale Art Deco beurs kunnen de liefhebbers veilig smullen van het aanbod: aan glas, aardewerk, meubelen, klokken, lampen, sieraden, zilver, boeken, tapijten, affiches, wandversiering en design uit de jaren vijftig, zestig en zeventig.

Uit deze regio zijn Cherob Antiques & Collectables uit Lisse, De Gouden Eeuw uit Oegstgeest, De Olde Lindeboom uit Voorschoten, het Leidse

Sieraardewerk en Wassenaarse Valentijn Antiek aanwezig. Copier is ook zo'n naam die de harten van glasliefhebbers sneller doet kloppen. En wat dat betreft komt Kooymans Art Nouveau Art Deco Design met een museumstuk: een Unica Copier, uitgevoerd in paars glas met tinraquelé, 17 centimeter hoog en een diameter van 45 centimeter. De schaal is gesigneerd: Unica A.D. Copier Leer-

dam 1925. Maar ook een verzamelaar met een bescheiden beurs zal hier iets van zijn gading kunnen vinden, zo belooft de organisatie.

De Nationale Art Deco Beurs in de Grote Kerk, Torenstraat Den Haag, is vandaag en morgen van 11.00 tot 19.00 uur geopend, zondag van 11.00 tot 18.00 uur, toegangsprijs € 12, kinderen tot 12 jaar gratis.



De Legrasvaas waarvan geen tweede bekend is. PUBLICITEITSFOTO



In de Leidse regio is de belangstelling voor kunstbeoefening groot. Heilig Vuur volgt regiogenoten die zingen, dansen, musiceren, fotograferen of op andere wijze actief zijn. Vandaag: Broeri (67), schilderes in Leiden.

Op de vraag wat haar toekomstplannen zijn, wil schilderes Broeri zelf eigenlijk niet te antwoorden. Ze kijkt naar haar vriend Ruud Kenter die aan tafel zit te roken. „Ruud, ze vraagt of ik misschien nog een stille wens heb. Wat zal ik daarop zeggen?" Vriend Ruud neemt lachend een trekje en antwoordt met liefde in zijn stem: „Beroemd Broeri. Jij zegt toch altijd dat je zo graag beroemd wilt worden?" De kunstenaar knikt instemmend. „Dat is waar, maar dat durf ik zelf natuurlijk niet te zeggen. Daarom vraag ik het aan jou." Ze moeten er allebei om lachen.

In haar woning in de Merenwijk vertelt kunstenaar Broeri, ooit bij de burgerlijke stand aangegeven als Willy van den Dop, over haar aanstaande expositie in galerie Sidac Studio aan de Hogewoerd. Partner Ruud helpt met vertellen omdat de kunstenaar vijftien jaar geleden een heel zwaar ski-ongeluk heeft gehad waarbij ze een hersenbeschadiging opliep. Maar daar wil ze verder absoluut niet over spreken. Ze

vindt het fijn als haar vriend naar een beetje op weg helpt tijdens het praten over haar schilderkunst. „Ik ben zelf namelijk nogal kort van stof." Ruud, die momenteel aan een film werkt, en Broeri waren voor het ongeluk werkzaam in De Grote Beer. Ruud exploiteerde en Broeri zwaaide er als kok de scepter. Over die periode willen ze echter ook niet meer praten. Volgens het tweetal hebben daarover al genoeg berichten in de krant gestaan. Hun leven is veranderd. Broeri schildert dagelijks in haar zolderatelier waar de foto is genomen. „Het is gewoon een heerlijke lichte plek waar ik gelukkig ben." Ruud is tevens dichter. Hij schreef speciaal voor de nieuwe expo een openingsgedicht.

Hij zegt het niet te willen voordragen want het is nog geheim. Uiteindelijk legt hij spontaan zijn sigaret neer en reciteert hij, met omfloerste stem, de strofen die hem invleien naar aanleiding van een schilderij dat te zien is op de expositie 'The Zero Sequence'. Hij declameert: „Als ik jou zie,